

Sygn. akt IV CSK 36/14

POSTANOWIENIE

Dnia 12 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku A.M.
przy uczestnictwie J. M.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 12 czerwca 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 3 lipca 2013 r.,

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w B. zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w S. z dnia 30 maja 2012 r. przez obniżenie zasądzonej od wnioskodawczynie na rzecz uczestnika postępowania spłaty do kwoty 40 610 zł, a w pozostałym zakresie oddalił apelację. Wartość majątku wspólnego uczestników określona została na kwotę 256 605 zł. Zarzut nieuwzględnienia w składzie majątku ruchomości zbytych przez uczestnika był bezzasadny, skoro w toku postępowania wnioskodawczynie nie określiła i nie wskazała tych ruchomości.

Wnioskodawczynie powołała w skardze kasacyjnej podstawę przewidzianą w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., podając że pominięta została przez Sąd drugiej instancji część zebranego materiału dowodowego, a poczynione ustalenia nie były wyczerpujące. Zarzuciła także, że Sąd Okręgowy pominął ruchomości, które bez jej wiedzy i zgody zostały zbyte przez uczestnika, czego dotyczy postępowanie prowadzone przez prokuratora.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Dopuszczalność skargi kasacyjnej w sprawie o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami określona została w art. 519¹ § 1 k.p.c. i uzależniona od wartości przedmiotu zaskarżenia, która nie może być niższa niż 150 000 zł.

Zgodnie z art. 684 w związku z art. 567 § 3 k.p.c. ustalenie składu i wartości majątku wspólnego, ulegającego podziałowi należy do sądu. Obowiązek wskazania w skardze kasacyjnej wartości przedmiotu zaskarżenia wynika z art. 398⁴ § 3 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., ale wartość ta nie jest wiążąca ani dla sądu drugiej instancji, ani dla Sądu Najwyższego; mogą one poddać ją weryfikacji z pominięciem zasad określonych w art. 25 i art. 26 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2001 r., IV CZ 20/01, niepubl.).

Oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach działowych, dotyczących zniesienia współwłasności, działu spadku i podziału majątku wspólnego po ustaniu wspólności pomiędzy małżonkami, jest ściśle związane z wynikami postępowania i podlega kontroli sądu w ramach badania, czy zostały

dochowane wymagania formalne środka odwoławczego, a w szczególności skargi kasacyjnej.

Utrwalone zostało w orzecznictwie Sądu Najwyższego zapatrywanie, że wartość przedmiotu zaskarżenia z reguły nie może przekraczać wartości udziału uczestnika wnoszącego skargę kasacyjną. Tylko wyjątkowo, gdy uczestnik podważa samą zasadę podziału albo gdy zaskarża rozstrzygnięcie dotyczące roszczeń dochodzonych z tytułu posiadania rzeczy wspólnej lub tytułem zwrotu pożytków albo rozliczenia nakładów, wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, nr 4, poz. 60; z dnia 11 sierpnia 2008 r., V CSK 136/08, niepubl.; z dnia 6 maja 2010 r., II CZ 38/10, niepubl.; z dnia 17 kwietnia 2013 r., V CZ 119/12, niepubl.; z dnia 13 listopada 2013 r., II CSK 212/13, niepubl.). Przez zasadę podziału rozumieć należy nie odwołanie się do wartości całej masy majątkowej, gdy stanowiska uczestników co do jej podziału są rozbieżne, tylko sytuację, gdy kwestionowany jest fakt i podstawa uznania danego składnika majątku za wchodzący w skład masy spadkowej bądź dopuszczalność działu, z uwagi na zakazy wynikające z ustawy albo umowy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02; z dnia 11 sierpnia 2008 r., V CSK 136/08; z dnia 17 kwietnia 2013 r., V CZ 119/12).

W rozpoznawanej sprawie nie było podstaw do odstąpienia od reguły, że wartość przedmiotu zaskarżenia nie powinna przekraczać wartości udziału należącego do uczestnika wnoszącego skargę kasacyjną. Wartość majątku wspólnego ustalona została przez Sądy obu instancji na kwotę 265 605 zł. Twierdzenie wnioskodawczynie, że skład majątku wspólnego nie obejmuje jego wszystkich elementów nie zostało podzielone przez Sąd Okręgowy, z uwagi na niewykazanie przez nią o jakie ruchomości majątek wspólny powinien być powiększony oraz w jakim zakresie wpłynęłoby to na ogólną jego wartość. Również w skardze kasacyjnej, mimo powtórzenia zarzutu, wnioskodawczynie nie podała o jakie przedmioty chodzi. Odwołanie się do dokumentów zgromadzonych w postępowaniu przygotowawczym i do powinności podejmowania czynności z urzędu nie czyniło zadość obowiązkom wnioskodawczynie, podnoszącej takie twierdzenie. Brak jakichkolwiek okoliczności tego dotyczących w skardze

kasacyjnej. Myli się skarżąca utrzymując, że nakaz ustalenia przez sąd składu i wartości majątku wspólnego oznacza również prowadzenie dochodzenia z urzędu, czy jeszcze inne przedmioty powinny należeć do dzielonej masy. Nie w tym wyraża się potrzeba podejmowania przez sąd czynności z urzędu i dbałość o ochronę interesu publicznego.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczyni podana została jako wartość przedmiotu zaskarżenia ustalona przez Sąd wartość majątku wspólnego; nie obejmuje wartości innych składników, poza ustalonymi przez Sąd. Udział skarżącej w tym majątku stanowi połowę tej wartości, a zatem kwotę 128 303 zł. Oznacza to, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy odrzucił skargę kasacyjną na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.